

TÜRK TİYATROSU'NUN KUT-TÖRENSEL KAYNAKLARI VE KÖYLÜ TİYATROSU

Nurhan KARADAĞ

Bugün hala Türkiye'de eski çağlardan beri yapılan törenler, büyüler, oyunlar görülmektedir. Tarımla, hayvancılıkla geçinen köylü yaptığı büyüleri, törenleri oyunları şöyle açıklamakta.

- "Oyun yaparız"
- "Oyun çıkarırız"
- "Bir adet yaparız"
- "Dedelerimizden böyle gördük böyle yaparız" diyor.

Amacı için ise:

- Bereket olsun
- Şenlik olsun
- Geleneğimiz bu bizim dedelerimizden böyle gördük.
- Güneşi karşılarız.
- Yağmur için
- Kuzular dişi olsun, ikiz olsun diye
- Ot bereket bol olsun, vatana millete zeval gelmesin
- Bahar geliyor, ot, yeşil oluyor
- Kulağımızın pası gidiyor.

Bugün sanatı tanımlarken sanatın öğretici-eğitici ve eğlendirici işlevinden yola çıkarak, yaşamı kolaylaştırıcı ve güzelleştirici yanlarını önde tutmak istiyoruz. İlk insandan günümüze kadar gelişen çizgi içinde, sanatın yadsınamayan ortak özelliklerini belirlerken sanatın vazgeçilemez oluşunu, insan yaşamı için zorunlu oluşunu, bugün de Anadolu köylüsünün bin yıllık geleneğinde bulabiliyoruz. Bu açıdan, yani, yaşamı güzelleştirici ve kolaylaştırıcı yanından bakıldığında köylümüzün 'oyun çıkarma', 'oyun yapma' nedenlerine bir kez daha bakabiliriz:

- Bereket olsun
- Şenlik olsun
- Kulağımızın pası açılıyor.

Bu törenleri, oyunları sağlıklı olarak inceleyebilmek için ilkin amaçlarına göre sıralamak sonra da, yapını, seyredeni, katılanı, paylaşanı, yöresi, çevresi, oyun yeri, giysisi atmosferini vb. belirtmek gerekiyor. Sonra da işlevlerine göre değerlendirmek.

Anadolu köylüsünün yaptığı büyüleri, törenleri, oyunları ilkin iki ana bölüme ayırabiliriz.

- A- Törenselsel, büyüsel nitelikli oyunlar,
- B- Eğlence nitelikli oyunlar.

A- Törenselsel, büyüsel nitelikli oyunları da kendi içinde dörde ayırabiliriz.

- 1- Hayvancılıkla geçinen yörelerde koyunların koçlarla çiftleşmesi için yapılan "Koçkatımı", koyunların dişi ve ikiz kuzulmaları için yapılan "Saya Gezme", koyunların sütünün bol olması için ilk sağımında yapılan "Beri" törenleri.
- 2- Tarımla geçinen yörelerde ürünün bereketli olması için yapılan "Hasat Önü", "Hasat Sonu" törenleri.
- 3- Doğaya sıkı sıkıya bağlı olan yörelerde doğa ile yandaş ve barışık olmak için 'Güneşi Karşılama', 'Baharı Karşılama' (Hidrellez-Nevruz vb.), 'Yağmur Yağdırma', 'Kışyarısı', 'Yeni Yıl' törenleri.
- 4- Doğum, ölüm, hastalık tedavisi için yapılan büyüler ve törenler.

B- Eğlenmek, vakit geçirmek için çıkartılan oyunlar. Bu oyunlar da kendi içinde değişik biçimlerde bölümlenebilir.

- a- Büyüsel, törenselsel izler taşıyan oyunlar,
- b- Günlük yaşamı konu alan özgün oyunlar.

A- Törenselsel Büyüsel Nitelikli Oyunlar

Bugün ülkemizde yaygın olarak yapılan törenlerin başında 'Koçkatımı', 'Saya Gezme' ve 'Beri' törenleri yapılmaktadır.

Koyun besleyen, koyunculuk yapan köylü, koyunların çiftleşme zamanında Kasım ayının başında 'Koyunlarla, koçları çiftleştirir. Bu iş için 'Koçkatımı denilen' bir tören düzenlenir. Köy halkı çoluğu çocuğu ile sürüyü alıp otağa gider hemen herkes sevinçlidir. Allı güllü giysileri içinde

bir renk ve coşku seli olarak görünür. Koçlar çeşitli renklere boyanır. Boynuzlarına elma, nar gibi bereket sembolü yiyecekler takılır. Kurdeleler bağlanır, üzerlerine de özellikle küçük kız veya erkek çocuklar bindirilir bu koçun erkeklik gücünün simgesi ya da kuzulayacak koyunun dişi olmasının isteğidir. Bu kalabalığa yer yer çalgılar da eşlik eder görüntü tam bir bayram yerini andırır.

Koçkatımında topluca yenilir ve eğlenilir. Koçkatımından 100 gün sonra yani kuzunun ana rahminde tüylendiği gün 'Saya Gezme' denilen tören düzenlenir. bu tören Şubat ayı ortalarına rastlar. 'Saya Gezme' törenine bazı yönlerde 'Çoban Bayramı'da denilir. Köyün çobanlarının da içinde olduğu bir grup köylü önceden kısa bir hazırlık yapar giysiler, takılar, makyaj malzemeleri, çalgıcılar bulunur, kimlerin ne rolü oynayacağı belirlenir. Ana roller şunlardır:

- 1) Dede: Ak sakallı yüzü un ile beyazlatılmış, kambur ve göbekli bir yaşlı, eskiyi yaşlanmışığı gideni simgeler.
- 2) Arap: Elleri ve kolları sıvalı tüm yüzü elleri ayakları is ile siyaha boyalı, başında sivri siyah bir külah, külahın ucunda beyaz tüy olabilir. Bu başlık ve tip iskambil kağıtlarındaki jokeri çağırıştırır. Arap bu haliyle kış simgeleri ama yeşerecek olan bahardır yeni gelecek olandır, bir anlamda bereketin ve yeninin tohumudur.
- 3) Gelinler: Kadın giysileri giymiş erkek oyuncular, toprağı, dölenecek olanı, bereketi simgelerler.

Bu üç asal oyun kişinin yanında, Muhtar, Zeybek ya da koruyucu, köpek, tilki, geyik, domuz gibi yöreden yöreye değişen azalan ya da çoğalan tören tipleri bulunur. Bu tiplerin hepsi erkek oyuncular daha doğrusu köylüler tarafından yansılır.

Tören üç aşamalı yapılı birinci aşama söyleşili bölümün olduğu kısımır minik bir dramatik oyun sergilenir. Köyün ortasında meydanlık bir yerde oynanır. Seyirciler (köylüler) çepeçevre seyrederek ya da katılır oyuna. Köylünün toplanması için çalgılar çalar bu çalgılar yöreden yöreye değişir. Örnek verdiğim yörede davul klarnet cümbüş çalınmıştır. Oyuncu-seyirci iç içe dans edilir-halay çekilir. Sonra Çoban özel giysileri ve makyajı ile oyun yerinin ortasına doğru ilerler. Çoban, 'Dede'yi oynamaktadır. Herkes susar, Çoban, köyün muhtarını sorar. Muhtardan iş ister, pazarlık sonucu çoban köyün davasını-sığırını otlatacaktır. Çoban, ayrıca kendisi ve iki eşi için ev de ister Muhtar'dan. Çoban sürüyü otlatmaya gidince seyircilerden birileri kızları kaçıtır. Çoban dönünce ailesini bulamaz. Köpeği ile koku alarak kızlarını bulur. Kızlar erkeklerle tarlada çiftleşmiştir (bereket töreni). Kızlar bulununca sevinilir ve toplu dansa geçilir. Dans sırasında Dede ölür, kızlar Dede'nin başında ağıt yakarlar. Seyircilerden biri Hoca olur (din adamı) gelir ölü Dede'nin başında dua okur. Dede dirilir. Bu dirilme her yörede değişik nedenlerle olabiliyor.

Sözgelimi doktor iğnesi, para, kuruyemiş, yiyecek, su dökme vb. Dirilme sevinçle dansla kutlanır. Sonra kızlar ölür, Dede onların başucunda ağıt yakar. Hoca onlara da okur anlar da dirilir. Dirilme toplu dans ile kutlanır. Sonra oyuncu seyirci çalgı eşliğinde Törenin ikinci aşaması olan ev gezme bölümüne başlanır. Her evin önünde durulur maniler söylenir.

- *Her hayadan hayadan
Yılan bakar kayadan
Acımızdan gelmedik
Töremiz var Sayadan*

*Sayacı geldi duydunuz mu
Selam verdik aldınız mı
Ya verin hakkımızı
Ya kırarız kapınızı*

...

...

*Yağ verenin bir oğlu
Bulgur verenin kızı olsun*

...

...

Her ev sahibi bu çobanlara, oyunculara çeşitli hediyeler yiyecekler verir.

Törenin üçüncü aşamasında oyun çıkaran grup ve çobanlar kendi aralarında aldıkları hediyeleri paylaşırlar, yiyecekleri yerler ve topluca eğlenirler.

Sezonun ilk süt sağma töreni "Beri" adını taşır, köylüler sürüyü otlığa götürürler yanlarında kovalar vardır süt sağmak için, otlığa gelince süt sağacak olan kadınlar toprağı azıcık kazıp kuru soğan gömerler üzerine süt sağacakları kovayı koyarlar. Sağımdan önce de bereket olsun diye sürünün üzerine nohut serperler.

A-2) Tarımla geçinen yörelerde ürünün bereketli olması için Hasat Önü ve Hasat Sonu törenleri yapılır.

Bazı yörelerde ilk tohumu tarlasına atan köylüyü arkadaşları yakalayıp ıslatırlar bereketli olsun diye.

Bazı yörelerde tüm köylü tarlanın kenarında toplanır yaşlılar dualar okur kadınlar birgün önceden içinde lop yumurta olan özel ekmekler hazırlar. Tarlanın sürüleceği gün yarışlar eğlenceler düzenlenir tarlasını süren köylüye toprak fırlatılır.

Hasat sonu ise, genellikle 'Ekin Kurtarma Duası' yapılır. Son ekin de biçildiğinde Orakçılar oraklarını mal sahibinin önüne atıp bahşişlerini isterler ve Buğday piri olan Hacıbektaş için dua ederler.

1. Tırpancı- *Düşmanın ömrü bu kadar olsun*

2. Tırpancı- *Allahımız ulu
Soframız dolu
Pirimiz Hacı Bektaş-ı Veli
Hü diyelim Hü*

*Omuzunda heybesi
İçi dolu elması
Akşama kuzu kızartması*

*Bismillahirrahmanirrahim
Akşama hürmet
Sabaha niyet
Kolumuza kuvvet
Duamıza devlet
Kesemize bereket
Kör şeytana lanet
Verelim Muhammet Mustafaya Salavat*

*Ekenler eker
Biçenler biçer
Cennetin kapısını
Cömertler açar
Sallü Allahu Muhammet*

A-3) 'Kışyarısı', 'Yeni Yıl', 'Güneşi Karşılama', 'Bahar Törenleri', 'Yağmur Duası' gibi özel günlerde ya da belirli günlerde yapılan törenler:

'Kışyarısı' 1 Ocak'ta, gelecek yeni yıl için, bahar için yapılan bir törendir. Bu törende de 'Saya Gezme' töreninde olduğu gibi Ak-Kara karşıtlığı-çatışması işlenir. Ölüp dirilme ana motiftir. Köylü gece yapar bu töreni. Kılık değiştirmiş oyun kişileri ellerinde meşalelerle bir köyden başka köye ya da bir mahalleden başka mahalleye giderler. Çalgı ve toplu dans bu törende de vazgeçilmez öğelerden biridir. Bazı yörelerde gerçek bir kurban da kesilir. Bu kurban bir yarışma ya da çatışma sonucu kazanılmıştır. Dirilmede bu kez Hoca ve Papaz devrededir. Karasal iklimin hakim olduğu kışların sert geçtiği yörelerde Şubat'ın sonlarına doğru 'Baca Pilavı' töreni yapılır. Köylüler bu törenin amacını "güneşi karşılama" diye cevaplıyorlar. Köyün delikanlıları büyük bir evin damına çıkıp tüten bacamın çevresinde horoz kesip pilav pişiriyorlar, güreş tutuyorlar, halay çekiyorlar. bu törende de toplu dans ve toplu yeme öğelerini görü-

yoruz. Ayrıca 'Kışyarısı' töreninde olduğu gibi yarışma ya da çatışma motifleri de yer almakta.

Bahar törenleri ise: 21 Mart'ta 'Nevruz', çiğdem açtığında 'Çiğdem Bayramı', 6 Mayıs'ta Hıdırellez olarak kutlanıyor.

Nevruz'da kırlara çıkılıyor. Bayram, seyran niteliğinde kutlanıyor. Kadın, çoluk çocuk temiz ve renkli giysileriyle bütün gün kırdan eğleniyorlar. Yemek ve dans bu törenin de ortak özelliği. Bazı yörelerde Nevruz, kutsal yerlerde, mezarlıklarda kutlanıyor. Bu Şaman geleneğinin günümüze kadar uzandığını gösteriyor. Ölümlerin ruhunun ölmediğine başka bir canlıya ya da cisme geçtiğine inanılıyor ve bu sevinçle kutlanıyor. Eğer ölüm anında bu tören yapılmazsa Baharda, doğa canlanırken yapılıyor.

'Çiğdem Bayramı' ise çocuklar tarafından kutlanıyor. Baharda ilk çiğdemler açtığında çocuklar toplanıp dağlara, kırlara çiğdem toplamaya gidiyorlar, topladıkları çiğdemleri başlarına çelenk yaparak, ellerinde deste yaparak ve bir ağacın dallarına bağlayarak, güle eğlene köye dönüyorlar. Köyde kapı kapı dolaşarak maniler söylüyorlar:

*Çiğdem çiğdem çiçecik
Emmin oğlu Musacık
Kolları var kısacık
Az verenin kızı olsun
Çok verenin oğlu olsun.*

Ve evlerden un, bulgur yemiş, yağ vb. yiyecek toplayıp topluca yiyorlar.

'Çiğdem Bayramı'na benzer bir tören de 'Öksüz Oğlan Çiçeği' törenidir. Gene baharda yaklaşık olarak çiğdemlerin açma zamanından biraz sonra 'Öksüz Oğlan Çiçeği' denilen çiçekler açar (Ankara-Keskin). Hemen hemen çiğdem ile aynı tören yapılır. Sadece bu törende tören kahramanı öksüz bir oğlan çocuğudur, toplanılan yiyecek ve gıycekler bu öksüz oğlana verilir, yiyeceklerin bir kısmı da topluca yenilir.

'Yağmur Duası': Kırsal kesimde yaşayanlar için yağmur vazgeçilmezdir. Yağmurun yağmasının gecikmesi koca bir yıl aç kalınması demek olduğundan köylü dini liderleri 'Hoca' ile birlikte kutsal bir yere ya da su kenarına gider bu gidiş tüm köy canlıları ile birlikte, özellikle hayvanlar ve çocuklar da götürülür. Bu tören diğerlerinin aksine yoksulluk, kıtlık ve acı çekme gösterisi halindedir. Çocuklar ağlatılır. Koyunlar, kuzular meletilir. Ceketler, şapkalar ters giyilir, büyük bir vaveyla koparılır ki acınası hallerine 'Allah' yardım etsin yağmur yağdırsın. Köylü, başlarında Hoca saf dizilir eller yere doğru parmaklar yağmurun yağmasını taklit eder gibi bir aşağı bir yukarı bir hareket ettirilir. Tören toplu yeme ile biter.

Bazı yörelerde kadınlar kurbağalar ile yağmur töreni düzenler. 4-5 kurbağayı ayaklarından birbirlerine bağlayıp bir elek içine koyarlar ve maniler söylerler. Kurbağalar kaçmaya kurtulmaya çalışır ama başaramazlar bağırıp dururlar, amaç bir önceki ile aynıdır. Tanrı kurbağaların haline acıyıp yağmur yağdırsın diye düşünülür.

Bazı yörelerde yağmur yağdırma törenini çocuklar yapar. Bir grup çocuk kukla bir bebek yapıp maniler söyleyerek ev ev dolaşırlar-yağ yağmur yağ- tarlada ekinler yandı, ev sahipleri kuklayı ve çocukları ıslatır. Çocuklara yiyecekler verir. Çocuklar da sonunda toplanıp birlikte topladıkları yiyecekleri yerler.

Bir başka yörede kadınlar başka bir köyün dağdaki sürüsünü çalarlar, çobanları bağlayıp köyelerine dönerler. Bunun anlamı ise yağmur yağmazsa herkes hırsız olur.

Bir başka yörede çocuklar çamurdan bebekler yaparlar yağmur yağdırmak için. Eğer yağmur yağmazsa çamur bebekler kuruyacak ve dağılacaktır-ölecektir.

6 Mayıs'ta kutlanan 'Hıdırellez' ise gelen baharı kutlamak için yapılır, bayramlık giysiler giyilerek kırlara gidilir, niyetler çekilir, şarkılar söylenir, oyunlar oynanır ve gruplar halinde yemekler yenilir.

A-4) Doğum, ölüm, hastalık tedavisi için yapılan büyüler:

Bu törenler de genellikle İslam öncesinden beri süregelmektedir. Orta Asya'daki Şamanist Türkler hastalık tedavisi, doğum ve ölüm için düzenledikleri törenlerin uzantılarını bugün Anadolu'da görmekteyiz. Ayrıca Türklerden önce Anadolu'da yaşayan toplumların da benzer törenleri karışarak, kaynaşarak değişerek, dönüşerek bugüne kadar gelmiştir.

B- Eğlenmek, Vakit Geçirmek İçin Çıkarılan Oyunlar

Yeni düzenlenen oyunların en önemli yanı, köylümüzün tiyatro yapma ya da seyretme isteğini ortaya koyması, tiyatro gereksinmesini içinde duymasındır. Köylünün yaşama koşulları geliştikçe, doğaya karşı büyü varma gereksinmesi azaldıkça, seyirlik oyunların amaç değiştirerek sürdürüldüğünü görüyoruz. Amaç, artık doğa ile barışık olma değildir. Köylü doğayı büyü ile etkilemeyeceği bilincindedir, ama aynı alışkanlığı, seyirlik oyun çıkarma alışkanlığını, bu kez de bir etap ötede eğlence kökenli de olsa, kendi yaşamını gene daha iyi sürdürebilmek için oyun çıkartıyor. Bu durum, köylünün yaygın bir biçimde kendi tiyatrolarını, kendi yaşamlarını daha kolaylaştırmak için yapabileceği tohumunu ortaya koyuyor. Bu da tiyatronun işlevi, sanatın işlevi konusunda güncel bir yorum getiriyor. Tiyatro: toplum yaşantısını eleştirmek, değiştirmek, kolaylaştırmak, güzelleştirmek için gereksinme duyulan bir sanat dalı olmalıdır.

Şimdi, bu açılardan "Tarla Sürme" oyununu görelim:

(İki kardeş babalarından miras kalan tarlayı pey etmeyip, güzün buğday ekimi zamanı öküz kılığına girip, sabana koşularak hem buğdaylarını ekerler, hem de sürerler. Hasat zamanı ekinlerini biçip, buğdayı bölmeye çalışırlar).

KURNAZ KARDEŞ - Gel kardeşim, dane birimize, saman birimize
SEFİL KARDEŞ - Senin bir ineğinle danan var samanı onlar yer, yoksa kışın kırılırlar. Samanı sen al.

KURNAZ KARDEŞ - Ben zaten ineğinen danayı kışın keseceğim. Buğday bana saman sana.

SEFİL KARDEŞ - Ey kardeşim benim malım yok, ben samanı ne yapacağım.

KURNAZ KARDEŞ - Hey budala hey. Saman sana çok lazım. Senin odan var, soban olur kızınırsın. Ben de buğdayı un eder yersen, yakacak olmadığı halde soğuktan üşüdükçe titrerim.

SEFİL KARDEŞ - Öyleyse kardeşim samanı da buğdayı da bölüselim.

KURNAZ KARDEŞ - Peki
 (Kurnaz kardeş, yanlarında hazır bulunan, çukur ve genişçe bir kap olan leğenceyi alır ve buğdayı ölçerek, el, kol mimik hareketleriyle bölmeğe başlar).

KURNAZ KARDEŞ - Seninki beş oldu, benimki daha ikide de duruyor.
SEFİL KARDEŞ - Sana fazla geçti.

(Kavga ederek aynı meydana bir başka yerde duran Muhtarın yanına giderler).

MUHTAR - İkiniz de bana razı mısınız?

İKİSİ - Razıyık.

MUHTAR - Sonra nizam istemem.

(Birlikte buğdayın yanına giderler, Muhtar, kendine iki, diğerlerine bir verir. Kendininkini bekçiyle eve taşır. Yerine geçer. İki kardeş tekrar kavga ya tutuşur ve muhtarın yanına giderler).

MUHTAR - Oğlum, sizin işinize benim aklım ermedi. Gidin kasabaya şikayet edin.

(Kardeşler, başka yerde duran kasaba çavuşunun yanına giderler).

ÇAVUŞ - Bekçiii, Oğlum sen bu buğdayı iki kardeşe böleceksin.

BEKÇİ - Başefendi senin de bunda hakkın var, sen de zahmet çekmişsin.

(Bekçi de Muhtar gibi yarısını alıp gerisini pay eder).

- ÇAVUŞ - Bekçi, oğlum bunu bizim eve götür.
(Bekçi götürür, kardeşler de kalanı sırtlayıp eski yerlerine dönerler).
- KURNAZ KARDEŞ - Bulgur etsem, unluk kalmıyor, unluk etsem bulgur kalmıyor. Bir değirmenci var. Herkes bana oyun yaptı. Ben de Değirmenciye oyun yaptım.
(Kurnaz kardeş, sırtında keçi derisinden şişirilmiş boş tulukla değirmene gider).
- KURNAZ KARDEŞ - Değirmenci kardeş bunu gece öğüteceksin. Sabahleyin gelir götürürüm.
- DEĞİRMENCİ - Peki oğlum, şu çuvalların arasına koy (Kurnaz kardeş denileni yapar, eve döner. Sabah olmuş gibi esneyerek elini yüzünü oğuşturarak değirmene gider).
- KURNAZ KARDEŞ - Selamün aleyküm Değirmenci.
DEĞİRMENCİ - Aleykümselam, koş nöbetçi.
- KURNAZ KARDEŞ - Bizim şu un öğütüldü mü?
DEĞİRMENCİ - Sizin un havaya kaçtı.
- KURNAZ KARDEŞ - Ne havası yahu? Ne havası? Temiz yudum yıkadım. Bir deri dolu buğday getirdim. Aç bakalım un oldu mu değirmencii.
- DEĞİRMENCİ - Tuluk boş.
KURNAZ KARDEŞ - Tuluk dolu
DEĞİRMENCİ - Tuluk boş
KURNAZ KARDEŞ - Tuluk dolu
Mizahlaşarak yine bir başka yerde duran Hakimin yanına giderler.
- HAKİM - Getirin bakiyim deriyi. Bu deri doluymuş. Eğilip bükülmemişde. Bu herifin buğdayını öğütüp, teslim edeceksin.
(Değirmene dönerler. Kurnaz kardeş, unu alıp kardeşinin yanına döner).
- KURNAZ KARDEŞ - Ulan oğlum ne duruyon? Ben böyle yaptım, sen durma (Bu arada değirmene bir başka köylü gelir. Buğdayının öğütülmesi için de Değirmenciye yemek getirmiştir).
- BİR KÖYLÜ - Değirmenci kardeş sana yemek getirdim.
DEĞİRMENCİ - Nöbetçi, söyle bana böyle şeyler getirmesinler. Tavuk, oğlak gibi şeyler getirsinler.

NÖBETÇİ

- Davran kara daşım davran
Dünyada sürmedim devran
Evinde bulunmaz bir kaşık ayran
Şimdi mantıları beğenmiyor Hüseyin
Kabak gelir haral haral
Yarık eller kabak yarar
Herkes haysiyetin arar arar
Mallar yesin kabağı
Tarlada kaldı kabağı
Kabağı getirir eller
Çekirdeğini çitler döller
Muhannet ölümden zormuş derler
Meğer sahiymiş Hüseyin
(Sefil Kardeş, elinde aynı tulukla değirmene gelir).

SEFİL KARDEŞ

- Selamün aleyküm Değirmenci, şunu öğüt sabahı-
nan gelip götürüyüm.

DEĞİRMENCİ

- Getir şuraya yanıma bırak.

SEFİL KARDEŞ

- Şurda kalsın.

DEĞİRMENCİ

- Kardeşin beni kandırdı, ben Değirmenci miyim?
Mahkemeci miyim?
(Değirmenci, değnekle Sefil Kardeş'in üstüne
yürür ve onu güzelce döver. Sefil Kardeş kaçarak
kardeşinin yanına gelir).

SEFİL KARDEŞ

- Kardeş edeceğin bu mıydı? Ne deri kaldı ne geri.
Değirmenci çok sinirliyim.

KURNAZ KARDEŞ

- Geçen demli çay içtik. Değirmenci'yle ondan
sinir bağladı. Yoksa bana hiç seslenmedi (Sefil
kardeş o anda çay yapıp içmiş gibidir).

SEFİL KARDEŞ

- Kardeş vallahi ben de sinirlendim. Keşke içme-
seydim. Bu çay değirmenciye de delirtir (Kardeşi-
ni bir vurmada öldürür. Muhtar'a gider).

SEFİL KARDEŞ

- Kardeşim öldü.
(Birlikte ölünün yanına giderler).

MUHTAR

- Ne oldu buna da öldü.

SEFİL KARDEŞ

- Elimden bir kaza çıktı.
(Muhtar, Sefil Kardeş'i yakalayıp Hakim'in yanı-
na götürür, duruşma başlar).

SEFİL KARDEŞ

- Ben öldürmedim Hakim Beğ, çay bana sinir bağ-
lattı. Değirmenci beni çok döğdü, ölmedim, kar-
deşime de bir tane vurdum, ölümü yakın imiş.
Kardeşim herhalde öldü.

- HAKİM - Atın bunu hapishaneye
MUHTAR - Bana teslim oldu.
HAKİM - Bu iki kardeşin neyi varsa, kabı kaşığı hepsini
alıp evine götür Muhtar.
MUHTAR - Oldu Hakim Beğ.

Muharrem Aral'ın Kayseri yörelerinden derlediği bu oyun; düğün, bayram ya da özel günlerde oynanıyor. Bu yörelerde yarı profesyonel denilebilecek oyunculuk görülüyor. Yörenin bütün düğünlerine, özel günlerine hep aynı ekip çağrılıyor. Topluluk çıkardığı oyunlar için düğün sahibinden küçük bir ücret alıyor. Oyunculukta profesyonelliğe yönelik, oyunun içeriğini de etkilemiş ve oyun, evrensel boyutlar kazanmağa yönelmiştir.